

Generalni direktor Geodetske uprave RS

TOMAŽ PETEK: NOV INFORMACIJSKI SISTEM BO V MNOGOČEM SPREMENIL NAČIN SODELOVANJA POOBLAŠČENIH INŽENIRJEV GEODEZIJE Z GURS

Pogovarjal se je Matjaž GRILC

Letos spomladi je Državni zbor sprejel nov Zakon o katastru nepremičnin, za katerega se zdi, da je v mnogočem prelomen, da zaključuje neko obdobje prehoda v popolno digitalno poslovanje, hkrati pa v vsebinskem smislu postavi nepremičnino v popolnoma nov kontekst. Prosim na kratko predstavite vse bistvene novosti, ki jih prinaša ta za geodetsko stroko ključen zakon.

Nov Zakon o katastru nepremičnin (ZKN) bo nadomestil zdaj veljavni Zakon o evidentiranju nepremičnin (ZEN). V prvi vrsti je potrebno omeniti, da ta zakon daje ustrezno pravno podlago za povsem elektronsko poslovanje Geodetske uprave RS (GURS) v procesu evidentiranja nepremičnin, kar bo skrajšalo čas od prejema vloge do izdaje odločbe.

Zakon prinaša poenotenje evidentiranja nepremičnin na način, da se evidentiranje stavb, parcel in delov stavb združuje v enoten katastrski postopek. Zakon daje pravno podlago za delovanje enovitega informacijskega sistema za kataster nepremičnin, ki nastaja v programu projektov eProstor. Ta informacijski sistem bo pomenil poenostavitve in avtomatizacijo določenih postopkov evidentiranja, kar bo imelo za posledico, da bomo določene sodelavce lahko po letu 2021 prerazporedili iz kontrolnih postopkov na področja zagotavljanja kakovosti na druga področja dela GURS, kjer nam jih danes primanjkuje.

Zakon vzpostavlja novo evidenco "registor naslovov", ki je evidenca podatkov o naslovih v Republiki Sloveniji, ki so se doslej vodili kot sestavni del registra prostorskih enot. V večini evropskih držav je to eden izmed "ključnih" registrov, ki ga vodi in vzdržuje organ državne uprave z namenom souporabe in delovanja eUprave.

Zakon ustrezneje določa nekatere temeljne pojme, kot so nepremičnina, parcela, stavba, del stavbe in njihovo vsebinsko opredelitev v povezavi do stvarno pravnega zakonika.

Prav tako je novi zakon podrobneje uredil področje izboljševanja položajne natančnosti grafičnega dela zemljiškega katastra, kar je pogosta tarča kritik naših uporabnikov. Natančneje določa tudi evidentiranje delov stavb in sestavin nepremičnin (atriji in parkirišča ...) ter ureditve evidentiranja

drugih sestavin nepremičnine (inženirski objekti ter objekti javne infrastrukture).

Predlog besedila predstavlja ustrezno podlago za uvajanje večnamenskega katastra po vzoru nekaterih razvitejših držav.

Zakon se v polni meri začne izvajati 1. aprila 2022. Takrat bo začel operativno delovati tudi povsem nov, sodoben informacijski sistem, ki pomeni v primerjavi z obstoječim informacijskim sistemom GURS velik korak naprej – omogočil bo popolno digitalno poslovanje in avtomatizacijo procesov. S tem se v mnogočem spreminja tudi način sodelovanja naših članov, pooblaščenih inženirjev geodezije, z GURS. To v operativnem smislu predstavlja ogromen logistični zalogaj. Ste nanj dobro pripravljeni?

Drži, da nas čaka izjemen logistični zalogaj pri prehodu iz obstoječega sistema na nov informacijski sistem katastra nepremičnin. Kljub temu da priprave na digitalno poslovanje in avtomatizacijo procesov potekajo vzporedno s snovanjem nove informacijske rešitve, ki nastaja v okviru programa projektov eProstor, nas čaka še veliko dela, preden bomo lahko rekli, da smo povsem pripravljeni na izvajanje novega zakona na dan 1. 4. 2022. Med aktivnostmi, ki so pred nami je tudi usposabljanja za pooblaščenih inženirjev geodezije in druge zaposlene v geodetskih podjetjih.

Bo nov sistem prinesel tudi racionalizacijo poslovanja in pospešitev reševanja vlog? Bodo zaostanki samo še neprijeten spomin?

Na tem mestu bi želel poudariti, da smo na GURS uspeli že ob izteku lanskega leta v veliki meri odpraviti zaostanke pri izvajanju upravnega dela postopkov evidentiranja nepremičnin. Za to se želimo zahvaliti vsem uslužbencem GURS, ki so s svojim prizadevanjem delom prispevali k temu. Že brez velikih zaostankov bomo namreč imeli obilico dela pri migraciji sistema, saj bo potrebno elaborirati, ki bodo aprila prihodnje leto v izdelavi, preoblikovati v strukturo, ki jo bo sprejel nov informacijski sistem.

Prav racionalizacija poslovanja in pohitritev reševanja vlog v katastrskih postopkih sta bili eni od glavnih vodil pri pripravi ZKN in prepričan sem, da besedilo ZKN daje za to ustrezno podlago.

Se z novim zakonom kaj spreminja odgovornost sodelujočih pri izvajanju geodetskih storitev? Bi radi pooblaščenih inženirjev geodezije opozorili na kakšne novosti?

Verjetno bo za pooblaščenih inženirjev največja novost, poleg enotnega katastrskega postopka za stavbe in zemljišča, ravno uporaba novega informacijskega sistema "IS Kataster". S sprejetjem zakona je dana ustrezna pravna podlaga za celovito informatizacijo vseh poslovnih procesov v zvezi z odločanjem o vpisih v kataster nepremičnin, register prostorskih enot, evidenco državne meje in register naslovov. Zakon torej uvaja obvezno elektronsko vlaganje dokumentov in vodenje "elektronskega" spisa, kar pomeni posodobitev in racionalizacijo poslovanja GURS. V praksi bo to pomenilo, da bodo pooblaščenih inženirjev elaborat katastrskega postopka vlagali neposredno v prenovljen informacijski sistem kataster, ki nastaja v programu projektov eProstor. To pomeni da bo prva kontrola tehnične kakovosti izvedena neposredno ob vložitvi elaborata.

Z novim zakonom uvajate določilo, da se mora vnaprej najaviti izvajanje vsakega katastrskega postopka. Ali menite, da je to priložnost za sporazum oz. dogovor med GURS in IZS o vzajemni kontroli kakovosti opravljanja storitev tudi na terenu?

Namen objave katastrskega postopka v IS Kataster je vključitev in sodelovanje oseb, ki imajo pravni interes za sodelovanje v katastrskem postopku. S tem so mišljene predvsem osebe, ki v zemljiški knjigi niso vpisane z EMŠO oz. matično številko, saj so le te samo na tak način lahko obveščene, da se bo na njihovih nepremičninah odvijal katastrski postopek.

Med aktivnostmi, potrebnimi za zagotavljanje višje kakovosti podatkov in storitev, nedvomno sodi tudi ustrezen nadzor. Sporazum o vzajemni kontroli kakovosti je smiseln, predvsem pa bi moral vključevati tudi izmenjavo rezultatov takih kontrol. Skupna kontrola kakovosti opravljanja storitev tudi na terenu je sicer ena od možnih oblik sodelovanja med GURS in IZS, vendar moramo pred tem poskrbeti za ustrezno usposabljanje vseh deležnikov in na ta način zagotoviti prizadevanje vseh akterjev za dvig kakovosti podatkov in storitev tako na strani GURS kot tudi na strani geodetskih podjetij.

Skupna izobraževanja bodo morala pokrivati vsa področja, ki jih pokriva ZKN, poleg parcel tudi stavbe in dele stavb. Geodetska uprava je zainteresirana za tovrstna skupna usposabljanja, saj pomenijo dvig kakovosti poslovanja tako za geodetske izvajalce kot tudi za geodetsko upravo. Prva uvajalna izobraževanja za ZKN in informacijski sistem kataster bo izvedel izvajalec implementacije IS Kataster, v nadaljevanju, ob vzpostavitvi dobre prakse, pa bi bilo potrebno taka izobraževanja izvajati skupno. GURS je za svoje interne potrebe že pristopila k vzpostavitvi spletne platforme poimenovalne "Center znanja", ki bi jo v bodoče lahko nadgradili tudi za izvedbo tovrstnih skupnih usposabljanj.

Naši člani večkrat izpostavijo težavo, da pri tolmačenju zakonov in pravilnikov oz. pri uporabi primerov dobre prakse prihaja do različnega pogleda po različnih območnih geodetskih upravah. Nekoč smo že imeli skupna izobraževanja upravnih delavcev GURS in izvajalcev katastrskih storitev, kar je vedno pripomoglo k poenotenju razumevanja različnih strokovnih izzivov. Je morda nov zakon priložnost, da to prakso ponovno uvedemo in v skupni organizaciji (IZS in GURS) občasno organiziramo taka izobraževanja?

Skupna usposabljanja, ki jih omenjate, so sicer načrtovana v jesenskem obdobju vendar je to zgolj prvi korak v poenotenju razumevanja predpisov. Z odpravo krajevne pristojnosti smo sicer občutno zmanjšali število primerov, ko je prihajalo do različnega pogleda in tolmačenja istega predpisa po različnih območnih geodetskih upravah. V kolikor se navkljub prizadevanjem, da poenotimo in standardiziramo poslovanje GURS, še vedno pripeti kakšen takšen primer, kot ga navajate, bomo veseli konkretnih navedb, da lahko ustrezno ukrepamo in preprečimo različno razumevanje navodil, kar je seveda nesprijemljivo. V ta namen imamo namreč vzpostavljen mehanizem obveščanja in usklajevanja, ki ga je v takih primerih potrebno uporabiti.

Danes ima Matična sekcija geodetov svoj program obveznega izobraževanja za člane, vi pa prav tako izvajate interno usposabljanje svojih zaposlenih. Bi to lahko združili in skupaj poslušali enaka izobraževanja, hkrati pa bi imeli še priložnost osebnih stikov in izmenjave mnenj, ki jih bo po uvedbi novega informacijskega sistema še manj.

Prve korake v tej smeri smo storili že na skupnem sestanku med IZS in GURS, ki je bil v začetku junija letos, na katerem smo se dogovorili za skupen nastop pri pripravah na izvajanje ZKN. V ta namen bomo dopolnili tudi dogovor o medsebojnem sodelovanju.

Skupna izobraževanja bodo morala pokrivati vsa področja, ki jih pokriva ZKN, poleg parcel tudi stavbe in dele stavb. Geodetska uprava je zainteresirana za tovrstna skupna usposabljanja, saj pomenijo dvig kakovosti poslovanja tako za geodetske izvajalce kot tudi za geodetsko upravo. Prva uvajalna izobraževanja za ZKN in informacijski sistem kataster bo izvedel izvajalec implementacije IS Kataster, v nadaljevanju, ob vzpostavitvi dobre prakse, pa bi bilo potrebno taka izobraževanja izvajati skupno. GURS je za svoje interne potrebe že pristopila k vzpostavitvi spletne platforme poimenovalne "Center znanja", ki bi jo v bodoče lahko nadgradili tudi za izvedbo tovrstnih skupnih usposabljanj.

Lahko poveste še nekaj besed o temati, ki je zakon ne obravnava posebej – to

Tomaž PETEK

je Zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture (GJI). Občutek imamo, da to področje v zadnjem času stagnira, zdi se, da se zaupanje v te podatke izgublja. Kakšne načrte imate v zvezi s to evidenco? Zdi se, da se je primerjalna prednost, ki jo je Slovenija z vzpostavljenjo evidenco GJI imela, kar malo izgubila.

Ne strinjam se s trditvijo, da področje GJI stagnira oziroma da uporabniki izgubljajo zaupanje v te podatke, saj dinamika vpisov v GJI in uporaba podatkov v različne namene nenehno raste. Res se morda to področje trenutno manj omenja in javno izpostavlja, vendar s tem pomen evidence ni nič manjši. V Republiki Sloveniji je sistem evidentiranja gospodarske javne infrastrukture vzpostavljen, vendar pa se lahko strinjam, da bi bilo to področje lahko bolj celovito urejeno. GURS je matičnemu ministrstvu že pred časom predlagala, da bi pristopili k pripravi systemskega zakona, ki bo določal evidentiranja gospodarske infrastrukture. V letu 2022 tako predvidevamo pripravo Zakona o evidentiranju gospodarske infrastrukture.

Lahko za konec poveste še nekaj besed o bodočem razvoju GURS? V mislih imam bolj aktivno vlogo pri usklajevanju nepremičninskih in prostorskih podatkov, ne samo znotraj geodetske uprave, ampak tudi med drugimi sektorji resornega ministva. Zdi se, da ste kot nosilci bazične nepremičninske evidence, na katere se vežejo vse ostale prostorske evidence, kompetentni in ustrezno pripravljeni na tako vlogo.

GURS si je v strategiji državne geodetske službe do leta 2025 zapisala, da bo zagotavljala infrastrukturo za prostorske informacije ter učinkovite storitve in kakovostne uradne prostorske podatke na načine, ki ustrezajo visokim standardom geoinformacijsko usposobljene družbe. V skladu z zapisano strategijo želimo postati referenčna

organizacija za področji uradne prostorske podatkovne infrastrukture in urejanja nepremičnin v Republiki Sloveniji. Svojo vlogo pri zagotavljanju in delovanju infrastrukture za prostorske informacije nameravamo okrepiti v okviru izpolnjevanja nalog zapisanih v Načrtu za odpornost in okrevanje, v okviru katerega načrtujemo povezavo ključne prostorske in okoljske digitalne podatkovne infrastrukture ter medsebojno povezavo ključnih procesov in podatkovnih zbirk.

V Programu za izvajanje evropske kohezijske politike v Sloveniji za obdobje 2021-2027 je zapisana namera za spodbujanje digitalne transformacije družbe ter digitalizacijo javnih storitev. Menim, da mora biti Geodetska uprava aktivno vpeta v vse te ključne programe.

Gospod Tomaž Petek, generalni direktor GURS, zahvaljujemo se vam za vaše izčrpne odgovore. Bi za konec radi našim članom, pooblaščenim inženirjem geodezije, še kaj sporočili?

Ključno sporočilo, ki bi ga želel podati vsem pooblaščenim inženirjem, ki izvajajo katastrske postopke, kot tudi vsem uslužbencem GURS je, da lahko samo skupaj z dobrim medsebojnim sodelovanjem zagotovimo lastnikom nepremičnin kakovostno storitev, v kateri nobena stranka ne bo imela občutka, da je bila pri izvedbi katastrskega postopka kakorkoli v podrejenem položaju. Vse prepogosto se namreč dogaja, da poskušamo prevaliti krivdo za neakovostno in predolgotrajno storitev drug na drugega, namesto da bi se vsi skupaj prizadevali za dvig kakovosti in utrditev zaupanja v geodetske storitve pri naših uporabnikih. Katastrske postopke moramo vsi skupaj izvajati še bolj strokovno, pravočasno, natančno, na način dodane vrednosti in stroškovno učinkovito tako, da bodo presežena pričakovanja odjemalcev. ■